

Fiche 10

Kan schrijven je leerlingen helpen om betere lezers te worden?

Onderwijsniveau: kleuter lager secundair

Componenten van leesvaardigheid:

Voorbereidende leesvaardigheden: geletterdheid mondelinge taalvaardigheid

Technisch lezen : vlot lezen vloeiend lezen

Begrijpend lezen

Algemene leesvaardigheid

Leesmotivatie

Wat vertelt onderzoek?

Door schrijven en lezen te combineren kan je de schrijfvaardigheid én de leesvaardigheid van je leerlingen ondersteunen en bevorderen. Bovendien blijkt dat directe en systematische spellinginstructie niet alleen effectief is om beter te leren spellen en schrijven, maar ook een positief effect heeft op technisch lezen, van de kleuterschool tot in het secundair onderwijs.

Schrijven blijkt een effectieve manier te zijn om de lezer de kans te bieden te verwerken wat die gelezen heeft, of die lezer nu in het kleuteronderwijs, het lager onderwijs of het secundair onderwijs zit. In de kleuterschool gaat het dan om een brede interpretatie van 'schrijven' zoals doen alsof schrijven van briefjes, boodschappenlijstjes en andere functionele schrijfsels zonder lettertekens maar ook het speels verkennen van lettervormen. In het lager en secundair gaat het om schrijfopdrachten, zoals een eigen mening verwoorden bij een gelezen tekst of een tekst schriftelijk laten samenvatten. Dat soort schrijfactiviteiten kan het leesbegrip versterken.

Ook expliciete instructie in het leren schrijven van zinnen, alinea's, paragrafen, tekststructuren en teksten hebben een gunstige invloed op het leesbegrip. Leerlingen leren daarvoor ook om actief met teksten om te gaan en zo betekenis te geven aan een tekst. Het is raadzaam om af te wisselen in het type schrijfactiviteit en daarbij steeds actief lezen te bevorderen. Actief lezen betekent dat leerlingen de tekst interpreteren en verbanden leggen tussen woorden en passages in een tekst, en tussen de tekst en hun eigen kennis van de wereld.

Welke praktijktips horen bij dit antwoord?

- **Experimenteer met schrijven** in de kleuterklas.
  - » Verken samen met de leerlingen de vorm van letters en oefen er ook meteen de klank bij.
  - » Schrijf zelf vaak en bewust en vertel hardop waarom jij als leerkracht iets opschrijft. Bijvoorbeeld: een boodschappenlijstje om te *onthouden* wat je moet kopen, een briefje naar de ouders om hen te *informer*en over een uitstap, een vraag aan juf Noor om te *communiceren* over het schoolfeest, de stappen voor een opdracht in een van de hoeken in je klas om te *onthouden* wat er juist moet gebeuren ...
  - » Benoem en toon afspraken in geschreven taal: je schrijft van links naar rechts en van boven naar onder, tussen elk woord zit witruimte ...
  - » Bevorder ook bij de kinderen 'doen alsof-schrijven', bijvoorbeeld tijdens fantasiespel of in een van je hoeken.
  - » Begeleid het maken van schrijfproducten of bespreek ze achteraf.
- **Combineer het lezen van teksten met instructie in schrijfvaardigheid of schrijfactiviteiten.**
  - » Laat je leerlingen een samenvatting maken (van een fragment of van een volledige tekst).
  - » Laat je leerlingen vragen beantwoorden, notities nemen of een schema maken van de opsommingen die in het verhaal voorkomen.
- Leer je leerlingen om in interactie te gaan met de tekst en te **lezen met de pen in de hand**. Laat hen bijvoorbeeld onderstrepen, de tekststructuur (bijvoorbeeld: inleiding, midden en slot) aanduiden, alinea's samenvatten in één zin.

Welke praktijkvoorbeelden horen bij dit antwoord?

- [Geïntegreerd werken aan lezen, schrijven en mondelinge taal](#)
- [Sample Activities and Schedule | WordGen Weekly](#)

Wil je meer weten over dit onderwerp, neem dan hier een kijkje:

- [Kwestie van lezen deel 13: lezen en creatief schrijven combineren op de basisschool | Stichting Lezen](#)
- [Kwestie van lezen deel 14: creatief schrijven en lezen combineren op de middelbare school | Stichting Lezen](#)

Wil je meer weten over het onderliggende onderzoek, kijk dan zeker naar deze studies:

- Graham, S., & Hebert, M. (2011). Writing to read: A meta-analysis of the impact of writing and writing instruction on reading. *Harvard educational review*, 81(4), 710-744.
- Graham, S., & Santangelo, T. (2014). Does spelling instruction make students better spellers, readers, and writers? A meta-analytic review. *Reading and Writing*, 27(9), 1703-1743.
- Hebert, M., Gillespie, A., & Graham, S. (2012). Comparing effects of different writing activities on reading comprehension: A meta-analysis. *Reading and Writing*, 26, 111-138, DOI 10.1007/s11145-012-9386-3